

איזה מזל

סיפור

מאת בן-ציון יהושע

מזמן שמתי לב שגברים מדברים על 'מכונת' בלשון נקבה ונשים מדברות על 'אוטו' בלשון זכר. הפיאט 850 שלי הייתה מאהבת מאכזבת, כדי כך שקראתי למרשעת בשם 'קסנטיפה' בעוון כל החטאים שחטאה נגדי והבגידות שבגדה בי. היא הייתה מצועצעת, נאה בלבושה התכול המבהיק, ממדיה זעירים ומושכי לב. מתחת לכסות התמימה שלה היא רתחה בעליות לירושלים ועשן מאיים יצא מאפה כדרקון שאיבד שליטה. בירידות היא הייתה חסרת מעצורים והתדרדרה כמלכת הכביש, חלפה בלגלוג מר על פני גדולות ויקרות ממנה. כשהתלוננתי על התנהגותה ועל כך שהיא מבזבזת את כל כספי אמר המומחה שכדאי לעשות לה טיפול ראש. אודה ואתוודה, בשל התנהגותה, פזלתי אל אחרות טובות ממנה. כנקמה מתוקה, נהגתי להסיע בדרכי מן השפלה ואליה טרמפיסטיות נאות, שאיתן גלגלתי שיחה, שקיצרה לי מרחקים ומילאה את לבי תקוות, למורת רוחה של קסנטיפה.

כמנהג אותם ימים חלפתי על פני העיר רמלה בדרכי לירושלים. שלט מאיר עיניים הזמין עוברי אורח: "כאן עושים נעליים מעור הקונה". ברחתי בעור שיניי כל עוד נפשי בי ולפתע נתקלו עיניי באישה ממוצעת קומה, ממוצעת גיל ומוצעת יופי. לבושה בבגדים שיצאו מן האופנה, שיער ראשה דמה לנרות נשמה ועיניה זועקות. היא נעמדה בשולי הדרך ונפנפה בשתי ידיה בבקשת עזרה דחופה.

רחמי נכמרו על האישה האומללה. דרסתי את הבלם. המכונת נעצרה בחריקת בלמים ומבלי שהספקתי לומר 'אל מלא רחמים' היא כבר ישבה מעדנות לצדי כשפניה מועדות לירושלים. ריח כבד של זיעת קיץ חמוצה עמד באוויר. נראה שהמתינה זמן רב ורק אני התמים נפלתי בפח. מן הסתם הייתה בעוכרי הסקרנות שלי להכיר אישה שנחלצה מעושה נעליים מעור הקונה ברמלה. ביקשתי לקצר את הדרך בשיחה ומצאתי את עצמי נקלע לצרה גדולה.

"יברכך השם וישמרך. שתזכה למצוות ותמיד תיקח טרמפיסטים בעזרת השם. אמן כן יהי רצון", אמרה בנשימה אחת. אבי נהג לומר: "אל תודו על ברכה, אמרו 'אמן'." נאלמתי דום למשמע הברכה המוזרה ולא יכולתי לשחרר לא תודה ולא אמן.

"שמי גברת מזל", הציגה את עצמה בטון רשמי, כמו ביקשה לפרוק משא כבד ולפתוח בשיחה. ליבי לא היה נתון אותה שעה לאישה ששמה 'גברת מזל'. מה לי ולאישה ממוצעת ולסיפורה.

"אתה שתקן ואם מותר לי לומר גם לא כל כך אדיב. ברכתך אותך ולא הגבת. אמרתי לך את שמי ולא אמרת לי את שמך".

איזו זכות יש לגברת מזל לחדור לתוך עולמי. חשתי שקסנטיפה משתעלת בלגלוג למראה בחירתי הלא מוצלחת. בשער הגיא קסנטיפה רתחה. עצרתי כדי לצנן את רוחה הזועמת. גברת מזל הייתה חסרת סבלנות. היא דחקה בי שנמשיך בדרך. קסנטיפה נענתה בחצי לב. לא די שהמכונת מורדת ונוהגת בי מנהג אדנות גם הטרמפיסטית קצרת רוח ונוהגת בי כבעלת חוב.

"מה את עושה בירושלים?", שאלתי כבדרך אגב.

"הוריי נהרגו בהפגזות בירושלים במלחמת העצמאות. שניהם ביום אחד. הם קבורים בשייח' באדר, בית הקברות הארעי של חללי ירושלים. היום יום השנה לפטירתם. הם היו צעירים ממני כשמתו. בטח גם צעירים ממך. הם נהרגו ואתה חי למזלך", היא פרטה על מצפוני. חיזוק לשתיקתי קיבלתי מן המשוריינים הדוממים של באב אל ואד. גם גברת מזל שתקה.

הגענו לבנייני האומה באיחור ניכר בשל רשעותה של קסנטיפה. עצרתי את המכונת והודעתי כדרך הנהגים: "תחנה סופית". "עשה עמדי חסד", התחננה כדרכה, "הבאת אותי עד ירושלים, תביא אותי עד לפתח בית הקברות". ברגע של חולשה הרצתי את קסנטיפה המותשת לשכונת שייח' באדר. עצרתי את המכונת בפתח בית הקברות והכרזתי: "גברת מזל, תחנה סופית באמת. הבאתי אותך לבית הקברות".

הושטתי את זרועי ופתחתי לה את הדלת בתקווה שהגברת מזל תרד מן המכונת, אבל גברת מזל ישבה על מקומה והגיפה מחדש את דלת המכונת כמתכוונת להמשיך במסע אל הנצח.

"אני מתחננת בפניך, תבוא איתי לקבר".

זה מכבר איחרתי לפגישה דחופה שהייתה לי. יכולתי להבין לליבה של קסנטיפה הרוותחת. ביקשתי לעשות מעשה חסד והגברת מזל מבקשת להשתלט על חיי. במעמקי לבי חרפתי

אותה והתפללתי למלאך הממונה על ההנעלה שימכור לה זוג נעליים מעור הקונה. גברת מזל שילבה ידיה, הרכינה ראשה ותקעה מבט של בוז בחלון שממולה. היה ברור לי שהיא קבעה לעצמה ישיבת קבע. הייתי נבוך וקצר רוח. אם הייתי נוהג בה בכוח הייתי מואשם כגבר אלים. התחננתי, התרפסתי. הייתי מוכן לנשק את כפות רגליה המאובקות. לשווא. גברת מזל חזרה ושיננה בקול נכאים: "אבא שלי ואימא שלי נהרגו במלחמת העצמאות. אני ילדה יתומה. היום יום הזיכרון שלהם. בוא איתי". גם אני יתום מאב ואם. היא יתומה בת חמישים. ניסיתי להרגיע את עצמי: 'אם נקלעתי לצרה צרורה, כדאי שאלך לאו שתיקח אותי. אסיים, אשתחרר מאחיזתה ואלך סוף סוף לעיסוקי'.

"גברת מזל! את יודעת מה?"

"מה אני יודעת מה?", שאלה.

"אבוא איתך לקבר של הורייך".

גברת מזל יצאה מן המכונית לאיטה. הביטה בי בחוסר אמון. טרקתי מייד את הדלת. לרגע חשבתי שאברח מפניה וארוץ כל עוד נפשי בי אל ההגה, אבל הבטחה היא הבטחה ויש לקיימה.

עלינו על המשעול המוביל לבית העלמין הקטן והדרך מתמשכת לה בין אבנים וברקנים. הגברת מזל צעדה על עקבים וכשלה. אחזתי בזרועה והיא נעצה בי עיניים טובות בורקות ואמרה: "אינני יודעת את שמך, אבל אתה בסופו של דבר די בסדר. אומרים שדם ההרוגים זועק מן האדמה ואני פוחדת מצעקות", לפתה בחוזקה את זרועי. "שעתיים תמימות המתנתי לטרמפ והנהגים חלפו על פניי ולא עצרו ואני קיללתי אותם ואת אימא שלהם... ואתה עצרת וחסכת קללות. איך אני יכולה לוותר עליך? הייתי ילדה קטנה כשהם נהרגו. הייתי כיתומה מפוחדת וגם היום אני מפחדת מהצל של עצמי". הייתי שתוק ומשותק. גברת מזל נראתה בעיניי כאחותו של לוציפר, שהחליטה להטריף את דעתי.

"עיניים שלי, כפרה, תאמר קדיש ואשכבה לנשמת הוריי", שלפה כיפה שחורה וסידור תפילה שהיו מוכנים עמה. נראה שמאז מות הוריה אימצה לעצמה טרמפיסט תורן המעניק לה שירותי הסעה, ליווי ותפילה. לא היה טעם שאתחמק בשלב הזה ואותיר אישה מפוחדת בלב בית קברות בודד ממלחמת העצמאות, בין אבנים וברקנים. "המתים יענו אמן", אמרה.

סלסלתי כחזון של בתי עלמין וקולי היה מתגלגל בין המצבות. "שתהיה בריא, יש לך קול יפה וחזק. אתה מוזמן כל שנה לבוא לכאן". גם אם יפטרו אותי בשל האיחור המופלג שאיחרתי, מלאכה נאה מצאה לי גברת מזל.

השמש קפחה על ראשינו. צעדנו לעבר קסנטִיפָה התכולה שהתלהטה בשמש. אמרתי בלבי: 'אביא את גברת מזל עד לתחנת האוטובוס לרמלה. אקנה לה כרטיס נסיעה על חשבוני ואברך 'ברוך שפטרני מעונשה של זו'. כג'נטלמן ניסיתי לפתוח את הדלת שלה והנה היא נעולה. ניסיתי לפתוח את דלת הנהג וגם היא נעולה. חיפשתי בכיסי מפתחות ולא מצאתי. הצצתי אל מעבר להגה ומצאתי את המפתחות נעוצים במתנע והדלתות נעולות. ברוב חרוני השארתי את המפתחות בתוך המכונית וטרקתי את הדלת. כל שנותר לי עכשיו הוא לפרוץ את שמשות המכונית או ללכת עד לתחנת מוניות, לשלם סכום הגון לנהג מונית ולנסוע עד לביתי המרוחק ולחזור עם צרור מפתחות חלופי.

"מה יהיה עכשיו?", נזפה בי גברת מזל, "בזבזת את כל היום שלי". חשתי שקסנטִיפָה צוחקת בכל פה ומלגלגת לשלומיאל שביקש טרמפיסטית ומצא עצמו עם הגברת מזל.

"תצטרכי להמתין עד שאקח מונית, אסע לביתי ואביא מפתחות חלופיים", אמרתי לגברת מזל בקול שבור ורצוץ.

"טוב", אמרה, "אמתין לך. יש לי ברירה?"

גברת מזל מצאה מקלט מתחת לתאנה שופעת תאנים ועלים, שפשפה בקצה שרוולה תאנה עסיסית שקטפה ונעצה בה את שיניה. רצתי כל עוד נפשי בי לחפש מונית. חשתי שאני מותיר את קסנטִיפָה בשבי של גברת מזל.

יצאתי וגם חזרתי ולמזלי לא ראיתי עוד את מזל. על המגב היא נעצה פתק: "לנהג האלמוני, המתנתי לך שעה ארוכה כדי שתחזיר אותי לביתי ברמלה ולא באת. אני מאוכזבת ממך. אינני יכולה לבזבז את זמני כאן כל היום. תפסתי טרמפ. הפסדת - מזל. נ.ב. בהזדמנות תחליף את האוטו".

